Glas zaveznikov

Leto II - Št. 254

Informacijski dnevnik A. I. S.

Cena 4 lire

TRST, ponedeljek 15. aprila 1946

UREDNIŠTVO: Via S. Pellico 12 Telefon št. 93354 in 94413

OGLASI: Cena za milimeter visine (širina ena kolona): trgovski L. 27, mrtvaški L. 56 (osmrtnice L. 100), objave L. 20, finančni in pravni oglasi L. 45. V vsebini lista (tekstni oglasi) L. 45. Davek ni vštet. Plačljivo v naprej. Oglase sprejema izključno: S.P.I., Società per la Pubblicità in Italia, Trst, ul. Silvio Pellico št. 4, tel. 94044. Cena posamezne številke L. 4 (zaostale L. 8). Rokopisov ne vračamo.

PRELOŽITEV MIROVNE KONFERENCE NA ZAČETEK JUNIJA

Podržavljenje rudnikov ni omejevanje svobode

SVETOVNA FEDERACIJA BEVINOVA POLITIKA

PARIZ, 15. aprila. — **Francoska vlada je poslala svojim poslanikom v Londonu, Washingtonu in Moskvi navodila, naj izročijo tamkajšnjim vladam povabilo na konferenco zunanjih ministrov, ki bo v Parizu 25. aprila.**

Sestanek zunanjih ministrov bo v palači Luksemburg in bo trajal deset do petnajst dni. Glavna naloga sestanka bo razpravljanje o glavnih težavah, na katere so nateteli namestniki zunanjih ministrov pri sestavljanju predlogov za mirovne pogodbe. Vendar ministri upajo, da bodo lahko predložili mirovne načrte na mirovni konferenci, katere se bo udeležilo 21 držav. To mirovno konferenco so prvotno določili za 1. maj, vendar pa se bo verjetno sestala šele meseca junija.

V svojem londonskem govoru je britanski zunanji minister Ernest Bevin izjavil, da ima po njegovem mnenju britanski imperij izpolniti veliko poslanstvo, ki temelji v tem, da pobudo za zgraditev svetovne federacije.

Nauk britanskega imperija

«Nobena stvar — je rekel Bevin — ne bo mogla povzročiti, da bi se zrušil britanski imperij, ker ga čaka še veliko poslanstvo. Odkrili smo tajnost, na podlagi katere je mogoče združiti velike množice ljudi, ne da bi uničili njihove svobode, temveč jo zaščitili vsakemu izmed njih. Videti je, da je posijal žarek svetlobe in razsvetlil svetovno politiko. Ta svetloba nam daje pogum, da verujemo, da bi lahko postala velika tajnost, ki jo je odkrila Velika Britanija, temelj za svetovno federacijo, če bomo ohranili našo politiko močno in skladno».

Bevin je nadalje razpravljal o podržavljenju rudnikov. Rekel je da ne verjame, da bi bila posledica podržavljenja omejitev svobode rudarjev in njihovih strokovnih organizacij.

Nekaj takšnega lahko trdi samo tisti, ki zamenjuje svobodo s privatnim podjetništvom, ki je omogočalo dolg delovni čas in nizko življenjsko raven.

Britanska delegacija pri Varnostnem svetu je dobila navodila o zadržanju, ko bodo načeli špansko vprašanje.

Velika Britanija bo skupno z Združenimi državami podprla svobodno razpravljanje o pismu, ki ga je poslal poljski delegat dr. Oscar Lange Varnostnemu svetu. V pismu obtožuje poljski delegat Francovo vlado, da daje zatočišče nacistom in da povzroča trenje med Španijo in Francijo.

Nevmešavanje v zadeve zahodne poloble

Državni podtajnik v zunanjem ministrstvu Združenih držav, Spruille Braden, ki je bil prej ameriški veleposlanik v Argentini, je izjavil na sestanku panameriške zveze, da vzdržujejo Združene države načelo nevmešavanja tujih sil v zadeve zahodne poloble, kar imajo za «bistveni pogoj politike za vzdrževanje dobrih odnošajev s sosedi».

«Vse ameriške republike so člance organizacije Združenih narodov. Namen teh republik je utrditi in razviti svoj ustroj krajevnih sporazumov v okviru organizacije Združenih narodov».

PONOVNA PONUDBA ANGLEŠKIH KOMUNISTOV

Liverpool, 15. aprila

Komunistični voditelj Harry Pollitt je na zborovanju proti Francu v Liverpoolu povabil vse navzoče, da dajo podporo predlogo o združitvi komunistične in laburistične stranke.

«Sprejeli bomo načela te stranke, dali z našimi dejanji dokaz iskrenosti in poštenja ter storili vse, kar je v naši moči, da bi ojačili z vsakega vidika laburistično stranko»

PRVI KONGRES BAVARSKIH SOCIALISTOV

Erlangen, 15. aprila

Ko je govoril britanski laburistični odposlanec C. P. Mayhew v Erlangenu na prvemu kongresu bavarske socialno demokratske stranke, je izjavil, da gleda britanska laburistična stranka s simpatijo na odklonitev združitve s komunisti. Pristavil je, da po mnenju laburistične stranke demokracija ni združljiva s enostranskim sistemom.

«Laburistična stranka» — tako je pristavil govornik — «vas toplo podpira pri vašem delu za obnovo demokracije in socializma v Nemčiji. Naši stranki vesta, da brez socializma ne moremo rešiti naših gospodarskih vprašanj. Naši stranki vesta tudi, da socializem brez demokracije ni pravi socializem.

Nato je govoril ministrski predsednik bavarske pokrajinske vlade Hoegner, ki je omenil «odločilni konec» militaristične države junkerjev. Socialni demokrati želijo nemško zvezo v okviru evropske zveze.

Hoegner je govoril o načelih gospodarske politike stranke ter zatrdil, da državni kapitalizem z nevarnostjo birokracije in centralizacije, ki ga spremljata, ne pomeni korak naprej v primeri z ustrojem zasebnega podjetja. Delavci nimajo interesov, da uničijo delodajalce, temveč da dosežejo enakost pravic v podjetjih. Zadružni sistem je bistveno jedro, iz katerega se bo morala razvijati obnova Nemčije. V poljedelstvu ne smemo slediti sistemu podržavljanja, temveč moramo kar najbolj podpirati ustanovitev zadrug.

Hoegner je zaključil s pripombo, da je dokončna osvoboditev Nemcije pred nacizmom in militarizmom izhodišče za nemško obnovo.

IZPRAZNITEV SIRIJE

Damask, 15. aprila

Francozi in Angleži so praktično zaključili izpraznjevanje Sirije. Indijske čete so med prepevanjem korakale po slikovitih ulicah Damaska v prisotnosti velikega števila prebivalcev. Kot se je izvedelo v dobro obveščenih krogih, ne bo ostal noben tuj vojak po 15. aprilu na sirijskem ozemlju. Celo britanski častniki, ki so dodeljeni upravnemu uradu za nadzorstvo žita, bodo simbolično zapustili Damask za dva dni; od teh se bodo trije vrnili kot civilisti, da prevzamejo upravne naloge.

Tisk in britanske gospodarske službe niso več odvisne od vojske, temveč so postale civilni uradi, ki so odvisni od britanskega poslaništva.

SOVJETSKO-MADŽARSKE DRUŽBE ZA BOKSIT IN PETROLEJ

Budimpešta, 15. aprila

Sporočili so, da so v Moskvi podpisali sporazum za ustanovitev dveh mešanih sovjetsko - madžarskih družb za boksit in petrolej.

Svobodni tisk

Živahno debato je povzročil v francoski narodni skupščini zakonski načrt, ki predvideva zaplembo vse imovine založništev, ki so delala za časa nemške zasedbe. Tista pa, ki niso sodelovala s sovražnikom, bi podržavili s pravico do odškodnine.

Poslanec Joseph Denais je izjavil med protesti komunistov: «Samo v totalitarnih režimih od Napoleona do Stalina lahko žive brez svobodnega tiska».

Nato je voditelj radikalnih socialistov Herriot ostro grajal vladno politiko o tisku ter izjavil: «Storili niste ničesar proti prodanemu tisku. Storili niste ničesar, da bi zaščitili poštenega človeka pred obrekljivmi napadi. Obdržali ste načelo, da ne sme iziti noben časopis brez predhodnega dovoljenja vlade».

Minister za informacije Gaston Defferre je zagovarjal zakonski načrt ter izjavil, da vlada ne more dovoliti, da bi tisk padel v predvojno korupcijo.

Združitev delavskih strank na sovjetskem področju

LONDON, 15. aprila. — *Berlinska radijska postaja je sporočila, da je okrožni odbor socialno demokratske stranke v Berlinu na svojem sestanku sklenil, da se bo stranka združila s komunistično stranko ter osnovala novo socialistično stranko. Združitev so soglasno odobrili tudi na sestanku komunistične stranke.*

Britanska obveščevalna služba v Nemčiji sporoča, da je osrednji urad socialno demokratske stranke na zahodnem področju Nemčije izdal obvestilo, da ne prizna zakonitosti strankinega kongresa, ki je bil v Berlinu, na katerem so odobrili predlog za združitev socialno demokratske in komunistične stranke.

Obvestilo dodaja, da osrednji odbor ni prejel nobenega poročila o odločitvah kongresa, prav tako pa tudi delegatov, ki so se udeležili kongresa, niso izvolili na demokratični način.

Sovjetsko vrhovno poveljstvo v Berlinu pa preučuje vlogo, ki so jo poslali tisti nemški socialni demokrati, ki so bili proti združitvi s komunistično stranko. V svoji vlogi javljajo izvolitev novega okrajnega odbora.

Dopisnik BBC v Berlinu javlja, da v vlogi predlagajo, naj sovjetske oblasti priznajo novi odbor pri volitvah v Berlinu, če bodo novo stranko, ki bo nastala z združitvijo socialnih demokratov in komunistov na sovjetskem ozemlju priznali tudi na britanskem, ameriškem in francoskem zasedbenem področju.

Kljub temu, da so načrt za takojšnjo spojitev nemških komunistov in socialdemokratov na sovjetskem zasedbenem področju socialni demokrati odklonili z veliko večino v vseh okrajih, v katerih so dovolili glasovati, sta komunistična stranka in osrednji odbor socialnodemokratske stranke organizirala shod 1500 «delegatov» obeh strank, ki so formalno izvedli ustanovitev nove stranke socialistične enotnosti in imenovanje dveh predsednikov.

Namen komunistov gospodovati v novi organizaciji je jasno izrazil v svojem govoru komunistični vodja Wihelm Pieck, ki je izjavil, da bodo morali komunisti ponovno zbuditi bojeviti duh nove stranke, medtem ko je socialnodemokratskim voditeljem potrebna prilagoditev novemu programu v mislih in dejanjih.

Jugoslavija priznava veljavo obveznosti prejšnjih vlad

LONDON, 15. aprila. — **Po izjavi ministrskega podpredsednika Edvarda Kardelja dopisniku agencije Associated Press v Beogradu, ki so jo objavili beograjski listi, je jugoslovanska vlada sklenila priznati vse pogodbe, ki so jih podpisale prejšnje vlade.**

«S tem, je dejal, so odstranili edino oviro, ki je še preprečevala popolno priznanje jugoslovanske vlade».

O Trstu je Kardelj izjavil: «Želimo imeti dobre odnošaje z Italijo, toda ne moremo se odreči našim pravicam do Trsta. To vprašanje bo uredil Svet zunanjih ministrov in bodo o njem razpravljali na mirovni konferenci. Jugoslavija ne bo skušala to vprašanje sama urediti.»

UNRRA rešila Jugoslavijo pred lakoto

Dr. Miklojohn, svetovalec ustanove UNRRA, ki se je nedavno vrnil z obiska v Jugoslaviji, je podal na tiskovni konferenci v Londonu sledečo izjavo o položaju prehrane v Jugoslaviji: «Tudi če bi živila, ki jih pridelujejo v Jugoslaviji, enako razdelili, vsekakor ne bi bilo dovolj niti za najnujnejše potrebe. Glavno področje, ki prideluje živila v Jugoslaviji, je ločeno od drugih delov države zaradi nepremagljivih prometnih težav. Medtem ko je Jugoslavija lahko dobavljala živila vzhodnim delom države, zavisi prebivalstvo zahodnih področij, ki štejejo tri milijone, popolnoma od dobav ustanove UNRRA. Nadaljnih 2.000.000 oseb pa ustanova UNRRA delno oskrbuje.

«V zadnjih mesecih je ustanova UNRRA uvozila v Jugoslavijo 555 tisoč ton žita, ki je brez dvoma rešilo ljudstvo pred lakoto. Ni poročil o resnih epidemijah, ki bi nastale zaradi stradanja.»

Odgovor o Mihajloviču

Ameriški zunanji minister je naznanil, da je sprejel noto jugoslovanske vlade o njenem stališču k prošnji Združenih držav, da bi dovolili ameriškim letalcem, ki jih je rešil med vojno Draža Mihajlović, pričati na razpravi, ki bo v kratkem.

V noti zatrjujejo, da «so zločini izdajalca Draže Mihajloviča v škodo jugoslovanskemu narodu prevelikí in prestrašni, da bi lahko dovolili razpravljanje, če je kriv ali ne» in da «je samo stvar vojaškega sodišča, da povabi priče, ki jih ima za potrebne. Vlada nima pravice, da izvaja pritisk na sodišče.»

Nota vsekakor zagotavlja Združenim državam, da bodo dali obtožencem vse pravice «tako med zasliševanjem kot pri razpravi».

Poročevalec ameriškega zunanjega ministrstva, katerega so vprašali, če bodo Združene države odgovorile na jugoslovansko noto, je izjavil, da je ministrstvo imelo komaj čas, da jo je prebralo.

Ukinitev političnega značaja nasprotnikov Titovega režima

Britanske oblasti so izdale odredbo, ki odvzema Jugoslovanom, ki se ne pokcravajo Titovemu režimu in so se zatekli na britansko zasedbeno področje, vsako pravico do pomoči. Odredba omenja, da so po priznanju nove jugoslovanske republike avtomatično ukinili vse prednosti političnega značaja, katere so prej uživali kralj Peter in njegovi pristaši.

Na seji odbora za begunce pri organizaciji Združenih narodov je jugoslovanski delegat govoril o slabem ravnanju z Jugoslovani, ki so internirani v Nemčiji in se želijo vrniti v domovino. Nekatera taborišča za internirance so pod nadzorstvom — je dejal jugoslovanski delegat — častnikov glavnega stana kralja Petra, ki vodijo propagando proti sedanjemu režimu.

Jugoslovanski delegat je predlagal, da bi poslali preiskovalno komisijo na lice mesta. Britanski delegat je dejal, da se mu zdi nepotrebno pošiljati posebno komisijo, ker so že ustanovili posebne organe, ki imajo nalog baviti se z zadevami, ki se tičejo vojnih zločincev in sodelavcev.

Britanski delegat je nato spomnil na to, da so vojaki jugoslovanske vojske prvotno prisegli zvestobo kralju Petru. Izrazil je upanje, da je za mnoge danes kot je bilo v preteklosti možno, da se izselijo iz Evrope na druge celine.

UNRRA dobavlja

Generalni ravnatelj ustanove UNRRA Fiorello La Guardia je javil, da so pošiljke ustanove UNRRA osvobojenim državam v marcu dosegle 1,526.200 ton, kar odgovarja dnevnemu tovoru nad 7 parnikov. Pošiljke živil so še vedno mnogo nižje, kot so najnujnejše potrebe držav in je odstotek celotnih dobav še vedno pičel.

Italija je prejela 856.700 ton, Poljska 192.200, Grčija 99.000, Jugoslavija 27 tisoč in Kitajska 115.000 ton blaga.

ZAPISKI

VAŽNA PRIČA

Na razpravi v Nürnbergu so vsi branilci izrazili veliko željo, da bi končno zaslišali kot pričo tudi dr. Karla Lammersa. Lammers, četudi je bil nepoznan širšemu občinstvu, je bil eden izmed najvažnejših oseb, ki so živele v senci hitlerjevskega režima. Lammers je bil tisti, ki je sestavljal največji del nacističnih odlokov ter so mu bile znane mnoge Hitlerjeve tajnosti.

Razlog, zakaj so general Keitel in njegovi tovariši pokazali takšno zanimanje, da bi zaslišali tudi Lammersa, je bil takoj očiten, čim so nastopili kot priče pri razpravi. Po Keitelovem mnenju pade vsa odgovornost na Hitlerja, v manjši meri mogoče tudi na njegovega edinega tesnega sodelavca Himmlerja. Generali niso vedeli, kaj se dogaja; tega niso vedeli niti Ribbentrop, niti Kaltenbrunner, ki je bil Himmlerjev namestnik.

Ponovno so (po Lammersovi izpovedi) ljudje, ki jih danes obtožujejo kot vojne zločince, predlagali ogorčeni svoje odstope. Hitlerjeva vlada je bila dejansko vlada enega človeka, sedanji obtoženci pred nürnberškim sodiščem niso stvarno imeli nobene oblasti.

Taksna slika je v resnici zaprepašćujoča: Hitler, ki je sam razvnel vojno v svetu, naj bi to storil brez kakršnega koli posvetovanja s svojimi pomočniki če ne celo proti njihovi volji. Zaradi tega nikogar ne cudi, da vsi obtočenci s takšno vztrajnostjo zahtevajo, da sodišče zasliši Lammersa. Kaj ni mogoče dejstvo, da sta Hitler in Himmler zdaj med mrtvimi, v zvezi z vsem tem?

ANGLEŠKI IZVOZ

Angleška trgovina s tujino je bila tesno povezane z Evropo in ostalim svetom. Mnogo stoletij je tujina kazala veliko zaupanje v proizvode britanske industrije. Poslednje vesti o razvoju zunanje trgovine so odlične. Uradni podatki kažejo, da je britanski izvoz dosegel v mesecu marcu po vrednosti 67 milijonov šterlingov v primeri s 60 milijoni v januarju. Sedanje številke so skoraj dvakrat tako velike kot ob koncu prejšnjega leta. Uradni britanski krogi pravijo, da bo britanski izvoz z lakoto dosegel 750 milijonov šterlingov, ki so si jih postavili kot cilj v letu 1946.

Uradni krogi so tudi podertali potrebo o ravnotežju med potrebami notranjega tržišča in izvozom kot sredstvom za izboljšanje finančnega položaja Velike Britanije. Nekateri proizvodi velike važnosti so nujno potrebni za vzdrževanje industrije; med te uvrščamo predvsem premog. To je razlog, da kupci na tujih tržiščih ne morejo dobiti vseh zahtevanih količin britanskega premoga. Glavne postavke sedanjega britanskega izvoza so: stroji, železo in jeklo, kemični proizvodi, vozila in letala; to so stvari, ki so tujini neobhodno potrebne pri obnovi uničenega gospodarstva.

Medtem potujejo v tujino predstavniki britanskega gospodarstva, da bi se na licu mesta prepričali o najnujnejših potrebah drugih dežel in v kakšni meri bi jih britanska industrija lahko zadovoljila. V preteklem mesecu je odpotovalo v tujino približno 1600 trgovskih zastopnikov. To število pa se bo gotovo še povečalo, čim bodo odpadle sedanje omejitve in težave pri potovanju.

GLAVNA SKRB: PREHRANA

La Guardia o pomoči Italiji

Argentina prispeva ustanovi UNRRA

NEW YORK, 15. aprila. — *Fiorello La Guardia, predsednik UNRRE, je izjavil, da bo storil vse, kar je mogoče, da bodo prehranjevalni obroki v Italiji ostali na sedanji višini. Obljubil je, da se bo zanimal za to, da bo Argentina, ki hoče poslati Italiji 66.000 ton žita v enem mesecu in 28.000 ton pozneje, dobila prevozna sredstva. La Guardia se z vso silo zavzema za pomoč Italiji.*

Velika Britanija, je izjavil Maurice Hulton, vodja angleškega odposlanstva v Washingtonu, ne bo dovolila zmanjšanja njenih že itak do skrajnosti izčrpanih rezerv, če se Združene države ne bodo obvezale, da v najbližji bodočnosti izpolnijo angleške rezerve, ki bi jih zdaj porabili za pomoč sestradanim državam. Trenotno ni videti, da bi Združene države dale to jamstvo.

Stroški Združenih držav za prehrano osvobojenih držav bodo znašali do polovice 1947 na mesec 60 milijonov dolarjev (t. j. 13.500 milijonov lir).

Argentinski zunanji minister dr. Juan Cooke je izjavil, da je argentinska vlada preučila poziv UNRRE za pomoč sestradanim državam. Argentina nimajo možnosti nabaviti si iz nemških virov niti najpotrebnejšega živeža, da bi mogli ohraniti človeško življenje na najnižji ravnini. Pogubne posledice sicer še niso vidne, so pa neizbežne. Dobave rib, po prizadevanju Velike Britanije in Združenih držav, bi lahko odstranile nesrečo. Stevilo prebivalstva na ameriškem zasedbenem področju se je zvišalo od 13,600.000 na 18 milijonov zaradi pritoka beguncev. Edina rešitev bi bila svobodna izmenjava hrane med posameznimi področji ter zamenjava industrijskih proizvodov zahoda s kmetijskimi pridelki vzhoda. Prehrana v Nemčiji utegne biti prihodnje leto še slabša.

La Guardia je poslal poslanico angleškemu min. predsedniku Attleeju in ministru Noelu Bakerju. V poslanici pravi, da bi krili najnujnejše potrebe edino, če bi takoj prepeljali angleške zaloge na evropsko celino. Zaveda se kritičnega položaja Velike Britanije in upa, da bodo Združene države lahko nadomestile njene zaloge.

Anglija in obnova Evrope

London, 15. aprila

Zunanji minister Bevin je v soboto izjavil:

«Imeti hočem popoln občutek, da se naša država krepi ne samo z vojaškega stališča, temveč tudi z moralnega, da tako prispeva aktivni delež pri vodstvu svetovnih vajeti.

«Izjavljam, da ni bil ugled Velike Britanije nikoli na tako visoki stopnji kot zdaj. Najtežja naloga, ki jo morajo rešiti zunanji ministri na pariški konferenci — ki bo čez dva tedna — je ta, da premagajo ovire, ki so do zdaj onemogočale obnovo Evrope».

POPOLNI IZIDI VOLITEV DNE 31. MARCA

Rim, 15. aprila.

Notranje ministrstvo objavlja celotne izide upravnih volitev z dne 31. marca:

Akcijska stranka 38 občinskih odbornikov, 0 občin; komunisti 1166, 59; kršč. demokracija 10453, 587; ital. demokracija 18, 1; delavska demokracija 543, 17; liberalci 463, 23; republikanci 224, 8; socialisti 1174, 42; stranka navadnega človeka 117, 4; bojevniki povratniki 291, 18; krajevne stranke ali skupine 845, 52; koncentracija sredine 1476, 78; desničarska konc. 388, 14; levičarska konc. 9665, 523; neodvisni 2269, 126. Skupno 28930 mest v 1552 občinah.

V 16 občinah ni previadovala nobena stranka.

„Svet, ki si ga želimo“

NEW YORK, 15. aprila. — *Na konferenci, ki jo je organiziral list «New York Herald Tribune» v New Yorku, so se politične osebnosti, člani sindikatov, znanstveniki, novinarji ter visoki predstavniki oboroženih sil, udeležile razpravljanja o vprašanju: «Svet, ki si ga želimo». Razpravljanja se je udeležilo mnogo dijakov srednjih šol v mestu.*

Posebno zanimanje je vzbudilo pismo Roberta Jacksona, člana vrhovnega ameriškega sodišča, ki je zdaj načelnik ameriškega tožiteljskega zbora na razpravi v Nürnbergu.

V poslanici, ki jo je bral Whitlaw Reid, urednik «Herald Tribune», piše sodnik Jackson, da še ni miru v Nemčiji. «Končale so se vojaške operacije, toda še vladajo tajna nasprotja, ki so vrgla Evropo v konflikt. Isti Nemci, katerih geslo je bilo včeraj «danes Nemčijo, jutri ves svet», živijo še vedno na mejah Francije, Belgije, Nizozemske, Danske, Poljske in Sovjetske zveze. Stari gnev je zdaj tako velik, da nima primere v preteklosti».

«Preveliko polje so pustili dilettantom, ki se lahko imajo za izseljence iz naše države in ki pišejo pod vplivom neprimernega občudovanja za vse, kar je tuje, ter krajevnim patriotom, ki se prepuščajo nedostojnemu zaničevanju vsega, kar je tuje.»

Gospa Rooseveltova, katero so dijaki živahno pozdravili, se je obrnila do udeležencev konference z izjavo, da je najboljša stvar, ki jo morejo napraviti ta, da izboljšajo težak položaj v domovini, kar bo omogočilo, da bodo bolje rešili težave, ki so nastale med narodi.

Prebrali so tudi poslanico glavnega tajnika organizacije Združenih narodov Trygveja Lieja, v kateri med drugim pravi: «Narodi sveta skušajo zgraditi boljši svet, v katerem živijo in nihče ne more pospešiti prihoda mednarodne skupnosti bolj kot tisti, ki bodo v šolski poslopjih, tako učitelji, kot učenci, posvetili svoj trud za ustvaritev resničnega sporazuma in resničnega prijateljstva, ki je utemeljeno na jasnem in objektivnem poznanju vprašanj in stremljenj vseh.»

Na popoldanskem zasedanju so prebrali izjave ameriškega generala Carla A. Spaatza, vrhovnega poveljnika ameriških letalskih sil, ki je dejal: «Pripravljati se moramo na to, da gledamo v naših oboroženih silah podporo organizacije Združenih narodov za miroljubno poravnavo sporov, tako da v bodočnosti ne bo treba nikoli več poslati naših mladih ljudi na oddaljena bojišča za zaščito naše miselnosti.»

Angleški znanstvenik

Sir Robert Robinson

Profesor kemije na oxfordskem vseučilišču. Bil je prvi kemik, ki je po mnogih letih postal predsednik Kraljevske znanstvene družbe, najvišjega britanskega znanstvenega zavoda.

Ameriška zunanja politika

New York, 15. aprila

William Clayton, državni tajnik v zunanjem ministrstvu, je dejal:

«Mir in napredek ne moreta biti varna, dokler tonejo veliki predeli sveta v mlakuži neurejenosti povojne dobe. Pomoč Združenih držav in drugih narodov je prvi vir upanja za predele, ki jih je uničila vojna.

«Naša gospodarska moč in naš položaj v svetovni trgovini zagotavljata, da bodo Združene države izpolnile nalogo, ki stremi za obnovitvijo svetovne trgovine na zdravih temeljih. Velika Britanija je pripravljena pridružiti se temu velikemu prizadevanju. V ta namen smo sklenili finančni sporazum z Veliko Britanijo. Nanj gledamo kot na ključ gospodarske politike s tujino».

ZMAGA LIBERALCEV NA JAPONSKIH VOLITVAH

London, 15. aprila

Iz izidov japonskih volitev, ki so zdaj skoraj dokončni, sledi, da si je zagotovila tako imenovana liberalna stranka 141 sedežev, to je nekoliko manj kot tretjina razpoložljivih sedežev nove zbornice. Japonska liberalna stranka je desničarska organizacija in njen vodja Ichini Eatuyama je za sestavo koalicijske vlade.

IZJAVA WALTERJA LIPPMANA

RIM, 15. aprila. — Walter Lippman, ki je najbolj znan ameriški novinar in ki se je začasno ustavil v Rimu na potovanju po Evropi, je imel razgovor z diplomatskim urednikom agencije ANSA. Dejal je, da še ni dovolj obveščen o notranjem italijanskem političnem položaju in da se namerava sestati z najuglednejšimi italijanskimi politiki.

Ko je preučil položaj Italije z ozirom do drugih demokratskih držav v svetu, je dejal, da se zdaj nudi Italiji prilika, da uspešno sodeluje v novi skupnosti narodov in da si more tako zgraditi novo in lepo bodočnost.

Na vprašanje, če verjame, da more dobra volja Američanov za dosego miru in «modus vivendi» vplivati na druge velike države, tako da zadobi Italija svojo popolno svobodo, je Lippman odgovoril, da bodo ameriški vojaki z mirom gotovo zapustili Italijo, kajti zdaj zahtevajo varnostni razlogi njihovo prisotnost v Italiji. Lippman je dejal: «Združene države delajo za pravični mir, da ne bodo ostale oblike bodočih sporov.»

«Kakšno bo stališče Sovjetske zveze v bodočnosti Evrope?» Walter Lippman je odgovoril, da je nujno potrebno, da si zahod in vzhod podata roko ter najdeta «modus vivendi».

Pristavil je, da je Sovjetska zveza velika država in Združene države gledajo na njo z demokratskim duhom.

PU YIA BODO IZROČILI ČUNGKINŠKIM OBLASTEM

London, 15. aprila

Sovjetske oblasti v Mandžuriji so pristale na to, da bodo izročile čungkinškim oblastem bivšega mandžurskega cesarja Henryja Pu Yia, ki bo prišel pred sodišče kot vojni zločinec.

SESTAVLJIVE HIŠE ZA BIVŠE VOJAKE

Washington, 15. aprila

Ameriško vojno ministrstvo je javilo, da bodo dali na razpolago bivšim vojakom 30.725 sestavljivih hiš, da bi tako odpomogli potrebam njih družin, ki znatno občutijo pomanjkanje stanovanj.

MORGAN V MILANU

Milan, 15. aprila

Iz Caserte je v četrtek s posebnim vlakom prispel v Milan poveljnik sredozemskega področja general Morgan.

SOVJETI O IRANU

LONDON, 15. aprila — Moskovski radio je javil, da je postal umik sovjetskih čet iz Irana mogoč, ker so izvedli s pomočjo iranske vlade ukrepe, ki naj preprečijo, da bi Iran uporabljali kot oporišče proti Sovjetski zvezi.

Iranski ministrski predsednik Ghavam Sultaneh je izjavil, da je poslal poslaniku Husein Ali v Washington navodila, naj obvesti Varnostni svet OZN, da ima iranska vlada zaupanje, da bodo sovjetsko-iranski sporazum v redu izvedli. Dokazano je, da se Sovjeti umikajo iz izvestnih pokrajin severnega Irana. V kratkem se bodo začeli razgovori z zastopnikom Aserbejdžana. Razgovori bodo v mestu Karaj, 35 km severozahodno od Teherana.

Moskovska radijska postaja je 48 ur pred sestankom Varnostnega sveta OZN podala uradno poročilo, ki ima namen opravičiti zadržanje Rdeče vojske v Iranu preko dneva, ki ga je predvidela pogodba iz leta 1942. Poročilo ne omenja vstopa britanske vojske skupno s sovjetsko v Iran leta 1941. Poročilo trdi, da je sovjetska vojska prišla v Iran na podlagi sovjetsko-iranske pogodbe iz leta 1921. Sovjeti so po tej pogodbi imeli pravico poslati svoje čete na iransko ozemlje do končne odstranitve nevarnosti, če bi kakšna tuja velesila skušala spremeniti Iran v oporišče za operacije proti Sovjetski zvezi.

Nemški jašistični agenti, pravi moskovsko poročilo, so prišli v Iran z namenom, da ga spremenijo v oporišče za napad proti Sovjetski zvezi z juga. Sedanji umik sovjetskih čet iz Irana je treba pripisati dejstvu, da je bila nemška nevarnost zdaj končno odstranjena.

Diplomatski dopisnik «Reuterja» poudarja, da se je vojna proti osnim silam zaključila že leta 1945 in ni jasno, iz kakšnih razlogov meni sovjetska vlada, da je bila nemška nevarnost odstranjena samo s sklenitvijo novega sovjetsko-iranskega dogovora o petroleju.

Leta 1942 sta se Anglija in Sovjetska zveza obvezali, da umakneta čete šest mesecev po zaključku vojne proti silam osi. Ta rok je potekel 2. marca.

Londonski opazovalci ne vidijo razloga, zaradi katerega bi morala pogodba iz leta 1921 bolj opravičiti zadržanje sovjetskih čet v Iranu po omenjenem dnevu kot pa pogodba iz leta 1942.

KULTURA

KAJ ČITAJO ANGLEŽI

Mednarodna prodaja in zamenjava knjig predstavlja vedno zanimivo merilo, ki nam prikazuje želje po spoznanju življenja in misli posameznih narodov. Kaj misli na pr. ostali svet o Angležih in kaj mislijo nasprotno Angleži o drugih sodobnih narodih? To je zanimivo vprašanje ne samo akademskega značaja, ker postane važno, posebno če si ga predstavljamo kot pogoj za zbližanje vseh narodov in držav.

Ni moči reči, da je vojne vedno povzročala le blaznost vladarjev. Mnogokrat so jih povzročala sumničenja in napačni predsodki. Čudno je, da se v dobi, ko se s pomočjo tiska, književnosti in radia mnenja širijo hitreje kot nekdaj, narodi tako slabo poznajo. Posebno dva činitelja ovirata medsebojno spoznanje: različni jeziki in nezavestna brezbrižnost ljudskih množic. Zaradi tega povzroča vojna, ki prinaša s seboj laži in pretiravanja, istočasno tudi radovednost o resnici, ki se tiče prijateljev in sovražnikov.

Tudi po drugi svetovni vojni so se pojavili podobni primeri. Ljudje so se prav gotovo naučili več zemljepisja med vojno kot v šolah. V Angliji niso nikoli čitali toliko kot v vojnih letih in v prvem letu miru, Angleži zelo radi čitajo knjige; tam so ustanovili prve javne knjižnice. Citatelji iščejo knjige o leposlovju, o potovanjih, o znanosti in umetnosti, zgodovinske, življenjepisne itd. Vojna je skoraj popolnoma zavrla angleško knjižno industrijo: ni bilo mogoče dobiti papirja, uslužbenci knjigarn so služili v vojski; iz Evrope niso mogli izvažati knjig, ker so imeli Evropo zasedeno Nemci in ker niso imeli na razpolago ladij; končno so v Angliji zračni napadi uničili dokaj knjig.

Vseeno so morali dajati leposlovne in znanstvene tuje knjige na razpolago šolam, zavodom in vse učiliščem. Istočasno so morali preskrbeti vedno več knjig za vojake, da so jih po težkih naporih razvedrili. Ljudje so imeli s čitanjem edino možno zabavo. Istočasno se je prebivalstvo Anglije stalno množilo, ker so stalno prihajali novi begunci in tuji vojaki, ki so iskali knjig v svojih jezikih.

Upali so, da se bo po končani vojni položaj izboljšal. Toda veliko je bilo presenečenje, ko so izvedeli, da ostala Evropa Angliji ne bo mogla pomagati. Še več: Evropa sama je upala, da bo Anglija lahko poslala knjige želnim in izčrpanim evropskim narodom. Istočasno so v Angliji vedno bolj čutili pomanjkanje knjig v tujih jezikih, ali vsaj v prevodih. Mnogi so se namreč naučili tujih jezikov, v katerih bi se radi s čitanjem izurili.

Toda še zanimivejši je neki drugi vzrok te angleške radovednosti za tuja mišljenja. Citatelji iščejo razloge izbruha druge svetovne vojne, ne in menijo, da jih bodo našli edino s preučevanjem ideologij tujih narodov. Najbolj iščejo dela nemških filozofov — Kanta, Hegla, Schopenhauerja — in tudi apologov nacističnega nauka. Drugi spet preučujejo revolucionarne pisatelje, kot so Rousseau, Bentham, Engels in Marx, ker bi radi razumeli sedanje svetovne tendence.

V londonskih knjigarnah prodajajo zdaj v največjem številu filozofske knjige nemških, francoskih in ruskih pisateljev, klasična dela v vseh jezikih (primanjkujejo posebno poljske, nizozemske in slovanske knjige); francoske matematike; nemške, francoske, španske in ruske slovnice. Najbolj se čitatelji zanimajo za zgodovino, znanost, filozofijo in vsakovrstno visoko književnost.

IZ SLOVENIJE

V «Slov. poročevalcu» beremo poziv vsem trgovcem, ki naj poskrbe, da izložbena okna ne bodo prazna. Potniki, ki prihajajo od drugod in si po ljubljanskih glavnih ulicah ogledujejo izložbe, dobijo namreč vtis, da so v Ljubljani trgovine prazne in da je le malo blaga naprodaj. V resnici pa je Ljubljana enako založena z blagom kakor ostala mesta, le izložbe so povečini prazne.

Ministrstvo notranjih zadev LRS je javilo: «Zavezniške vojaške oblasti so 3. februarja 1946. izročile našim oblastem vojnega zločinca dr. Hacina Lovra, bivšega upravnika policije v Ljubljani. Organi OZNE preiskujejo njegovo zločinsko delovanje med fašistično okupacijo. Preiskava se sedaj bliža koncu.»

Industrijski okraj Jesenice je zbral in oddal odkupni komisiji za poljedelske presežke 11.789 kg sena in 24.205 krompirja več, kakor so mu ga predpisali.

Mladina iz vasi Križe pri Tržiču se po vesteh «Ljudske pravice» zaveda svojih dolžnosti ter si je zaradi tega zadala vrsto obveznosti, ki jih bo v čim krajšem času izpolnila. Mladina si je napravila naslednji načrt: Ustanovitev delovne brigade, pomoč pri obnovi požgane vasi Gozd (3000 delovnih ur). pomoč pri izvedbi setvenega načrta (500 delovnih ur), nabiranje starega materiala, dvig kulturne stopnje mladine, povečanje agitacije in propagande (300 člankov za stenčas), pridobivanje novih naročnikov, vključitev tudi tiste mladine, ki stoji še ob strani v mladinsko organizacijo, pridobivanje novih članov za knjižnico (zdaj 15 članov, pridobili jih bodo 185) politična vzgoja mladine (10 političnih predavanj) ter dvig fizkulture.

V št. Vidu pri Grobelnem so sklicali mladinski sestanek. Ko so razni protiljudski elementi za to izvedeli, so zaprli šolo, kjer naj bi bil sestanek. Šolski upravitelj, ki je tudi vedel o sestanku, je ključ odnesel. Ker kljub dolgotrajnemu iskanju ključev niso našli, mladino veselje do dela ni minilo, ampak se je odločila, da bo sestanek imela na prostem. «Ljudska pravica» javlja, da kakor zavirajo delo mladini, ovirajo tudi delo AFZ, ki je najaktivnejša množična organizacija v kraju ter zaključuje, da je skrajni čas, da ljudstvo take elemente razkrinka ter se jih otrese.

Na množičnem zborovanju v Guštanju so sprejeli sklep, da bodo na Ravnah zgradili novo gimnazijsko poslopje s kulturnim domom, mladinski dom, mavzolej žrtvam okupatorja in športni prostor. Zastopniki množičnih organizacij so se obvezali, da bodo zbrali prostovoljne prispevke ter opravljali brezplačno delo. Na zborovanju so ustanovili posebni pripravljalni odbor pod predsedstvom Lovra Kuharja — Prežihovega Voranca.

JULIJSKA KRAJINA

PROTI UKINITVI ZAPORE NAD ODPUSTI

Trst, 15. aprila

V soboto popoldne je bilo na trgu Garibaldi v Trstu veliko zborovanje, ki so ga sklicali Enotni sindikati, in sicer v znak protesta proti ukazu Zavezniške vojaške uprave, ki dopušča postopno odpuščanje delavcev industrijskih podjetij.

Kmalu po 17. uri so se iz nameščenih zvočnikov oglasile pesmi političnega značaja, množica pa je začela ploskati. Po 17.30 uri je množici začel govoriti zastopnik Enotnih sindikatov Marino Solieri.

Poročal je o stalnem naraščanju cen življenja ter napadal krajevne industrijce, ki skrbijo samo — kot je dejal — za svoje koristi in ne za koristi naroda ali Julijske krajine in skušajo razdvojiti narod, da bi zagotovili kapitalizmu koristi.

Gospod Solieri je tudi grajal Zavezniško vojaško upravo, ker je dovolila ukinitev zapore nad odpusti v industriji. Dejal je, da so izvedle nekatere industrije nekaj odpustov v času, ko zakon tega ni dovoljeval. Glede sklepa ZVU o odpustitvi največ 10% delavcev pri vsaki tvrdki v mesecu aprilu, 5% v mesecu maju in 5% v juniju, je izjavil, da skupnih 20% ne predstavlja stvarnega števila, ker morajo upoštevati delavce, ki so jih odpustili v mesecih september - november, preden je stopil v veljavo ukaz za zaporo nad odpusti. Solieri je označil izjavo ZVU, da bo oddelek za javna dela izdelal načrte za javna dela, da bodo lahko namestili več delavcev kot jih bodo industrije odpustile, kot navadno obljubo. Delavci potrebujejo nekaj več kakor obljube. Zanimajo jih dejstva.

Govornik je tudi omenil težave, na katere bi naleteli strokovni delavci, če bi sprejeli delo druge vrste.

Gospod Vojmir je govoril v slovenščini. Nato so prečitali in odobrili dolgo resolucijo, ki naj bi jo predložili podpolkovniku J. C. Smutsu, komisarju za mesto Trst.

Zborovalci so se razšli po približno 40 minutah. Zborovanje je poteklo mirno in v redu.

Sprememba trošarinskega davka

Trst, 15. aprila

Glavni stan Zavezniške uprave v Julijski krajini je izdal odredbo štev. 115 z dne 11. aprila 1946., ki vsebuje spremembe trošarinskega davka.

Ta odredba spreminja splošno odredbo štev. 36, ki so jo izdali 16. januarja 1946.

Navadna vina, razen tistih, ki so spodaj navedena, v sodih ali v kakršnih koli drugih posodah, ki imajo 5 toda ne več kot 21% alkohola (merjenih z merilom Guy Lussac): lir 500.— za hektoliter.

Vina boljše vrste, kot vermut, marsala, likerska vina (krema marsala, moškatna vina, aleatici, malvasia, aromatična vina, aperitivi, ki nimajo več kot 21% alkohola): lir 1000.— za hektoliter.

Vina v steklenicah, neprodušno zaprta in imajo na etiketi ali vtisnjeno v steklu označbo vrste vina in ime tvrdke, ki jih proizvaja: lir 10.— za steklenico.

Peneča vina, lir 50.— za steklenico.

Trošarina na električni tok, lir 0.06 za kw.

Ureditev prodaje gnojil

Trst, 15. aprila

Kmetijski oddelek Zavezniške vojaške uprave poroča: Da zagotovimo poljedelcem potrebno količino gnojil, določamo, da se poljedelci lahko obrnejo na občinske urade za poljedelstvo za predbeležbe, ki jih bodo sprejemali kot po navadi. Občinski urad bo izročil interesentom bon, s katerim si bodo lahko nabavili gnojila pri najbližjem skladišču kmetijske zadruge.

Predbeležbo izdanje bonov in nabavo gnojil bodo morali izvršiti pred 25. aprilom. Po tem roku bodo prodali v prosti prodaji gnojila, ki bodo preostala v skladiščih.

Priporočamo poljedelcem, da se v svojem interesu drže teh navodil.

Komisija za ugotavljanje vojnega dobička v Ljubljani je razpravljala o vojnem dobicku naslednjih podjetij: Pražarna «Zika», Predjamska, (474.894 din), «Sekoteks», tekstilna industrija Gutsmanova (5,355.391 din); Javna skladišča, Tyrševa (1,469.433 din).

Ureditev prodaje modre galice

Trst, 15. aprila

Poljedelski oddelek Zavezniške vojaške uprave sporoča: da bi zagotovili poljedelcem potrebno količino modre galice za vse potrebe proti peronospori na trtah za letošnji pridelek, bodo občinski uradi za poljedelstvo sprejemali predbeležbo, in sicer 15 gr za trto. Občinski urad bo izstavil potrosnilo nakazilo za nabavo modre galice pri najbližjem skladišču kmetijske družbe po ceni 72 lir za kilogram za nabave izpod sto kg ter 68 lir za nabave nad sto kg. Predbeležbe izdajo nakazila in nabave modre galice bo treba izvesti do 25. aprila. Po tem roku bodo modro galico, ki bi bila se na razpolago v skladiščih, oddali v prosto prodajo.

Uradni list ZVU

Trst, 15. aprila

Predsedništvo področja objavlja, da je izšel uradni list Zavezniške vojaške uprave št. 15-bis, ki vsebuje samo civilne objave.

TRST

Tatinski strokovnjak obsojen zaradi sodelovanja

V soboto zjutraj se je nadaljevala razprava proti Karlu Podrecci, ki je obtožen sodelovanja, ker je ovadil nekega partizana in ker je pripadal politični policiji.

Razprava se je začela z zasliševanjem priče Emilija Delzeta, ki je izjavil, da je za časa bivanja v zaporu izvedel, da so jetniki imeli Podrecco za Collottijevega vohuna, ki je dal aretirali partizana Clementeja. Clemente je povedal, da so ga 21. januarja 1944. aretirali agentje iz ulice Cologna. Ker je med zasliševanjem zanikal vse obtožbe, so privedli Podrecco, ki je izjavil, da je videl zahajati v Clementejevo hišo nekega partizana. Policija je očitala Clementeju, da je nudil bivališče partizanom. Nadalje — je nadaljeval Clemente — je Podrecca med zasliševanjem potrdil, da ga je ovadil zaradi tega, da se maščuje, ker mu ni hotel dati bivališča.

Javni tožilec je po izjavi, da je bila v teku razprave obtožba proti Podrecci potrjena, zahteval, da ga sodišče obsodi na šest let in 8 mesecev zapora.

Odvetnik Falconer je podčrtal, da je obtoženca zasledovala policija in da mu obtožnica ni mogla ničesar dokazati. Svoj govor je zaključil z zahtevo, da sodišče obtoženca oprosti, ker ni izvršil dejanja, zaradi katerega ga obtožujejo.

Preden se je sodišče umaknilo, da izreče obsodbo, je predsednik prečital dolgo vrsto obsodb od leta 1931. dalje proti Podrecci, ki je pravi specialist v tatvinah.

Sodišče je obsodilo obtoženca kot je zahteval javni tožilec.

V torek se bo začel pred izrednim porotnim sodiščem proces proti odvetniku Luigiju Ruzzieru, rojenemu v Piranu v Istri leta 1893., bivšemu tržaškemu županu v letih 1940-41., in pobeglemu Umberto Martinu, rojenemu v Aleksandriji v Egiptu leta 1910. Oba sta obtožena, da sta skupno kot ravnatelj in podravnatelj tednika «Italia Repubblicana», glasila delegacije republikanskih fašijev v Julijski krajini, ki je začel izhajati po 8. septembru 1943., podpirala nemške politične načrte in s tednikom širila nacifašistično politiko, ki je temeljila na sovraštvu med brati, na klanju in uničevanju italijanskega imetja in morale. Odvetnik Ruzzier je nadalje obtožen, da je po 8. septembru sodeloval z Nemci, ker je bil tajnik fašistične stranke.

Predsednik sodišča bo dr. Roatti, javni tožilec pa dr. Colonna. Branil bo odvetnik Vincenzo Bologna.

Popis tujcev

Civilna policija Julijske krajine opozarja vse zasebnike, ki nimajo italijanskega državljanstva ali so brez državljanstva in bivajo na ozemlju Julijske krajine pod nadzorstvom Zavezniške vojaške uprave, na obveznost prijave pri tujskem uradu policije Julijske krajine (ulica 30. oktobra 2-III, soba št. 51). To velja tudi za tiste, ki so že v preteklosti prijavili svoje bivanje na bivši kvesturi v Trstu, kakor tudi za tiste, ki so se prijavili pri italijanskih policijskih oblasteh, a so prišli, tudi če samo začasno, na to področje.

Poleg tega pripominjajo, da velja ta obveznost tudi za tujce, rojene ali kadar koli bivajoče v Julijski krajini (področje A), ki imajo normalno osebno izkaznico.

Vsi, ki se še iz kakršnega koli vzroka ali ovire niso prijavili, naj to opravijo čimprej.

Rok za prijavo poteče 25. aprila t. l.

PREHRANA

Milo za novorojenčke. Zbornica za trgovino in industrijo sporoča, da ima na razpolago nekaj mila «Mellin» v kosih po 100 gr, ki ga prodaja izključno tvrdka Vuga Caterina v ulici Bellini 5. Nakaznice razdeljuje živilski urad samo za otroke rojene po 1. aprilu 1946 v tržaški občini. Cena mila je 42 lir za 100 gr.

Mleko. Sepral sporoča, da se bo danes končalo razdeljevanje mleka, ki se je začelo 4. aprila. Na zapadle nakaznice ne bodo razdeljevali mleka.

Dvojni obrok tobaka za Veliko noč. V tednu od 14. do 20. t. m. bodo potrošniki dobili naslednjo količino tobaka: 20 gr. trinciata Dalmazia, 20 gr trinciata forte, 10 cigaret Nazionali in 10 cigaret Macedonia.

Otroška predstava v dobrodelne namene

Včeraj zjutraj so v gledališču Politeama Rossetti predvajali za tržaške otroke glasbeno bajko «Incanto di primavera». Cisti dobiček predstave je namenjen društvu «Opera orfani di guerra», ki oskrbuje približno 1600 vojnih sirot s tega področja.

Podpolkovnik R. Kenney, načelnik podpornega urada Zavezniške vojaške uprave je prišel na prireditev v imenu polkovnika H. P. P. Robertsona, višjega častnika za civilne zadeve, gosti so bili nadalje podpolkovnik Dalziel, glavni častnik za zdravstvo, in kapetan Kellett z oddelka za begunce pri Zavezniški vojaški upravi.

Poziv brezposelnim

Urad za delo obvešča vse brezposelne, k so bili vpisani pri tem uradu do vključno 10. aprila 1946 in ki še niso dvignili živilskih bonov, da to nemudoma store, in sicer v Uradu za delo v ulici (bivši) korzo Littorio št. 17. Delitev bonov bodo končali 17. t. m.

UKAZ ŠT. 114 O DAVKU NA ZEMLJIŠCA IN POLJEDELSKE DOHODKE

Ukaz št. 114 Zavezniške vojaške uprave za Julijsko krajino z dne 11. aprila 1946. prinaša nekaj sprememb o davkih na zemljišča in na poljedelske dohodke na tem področju.

S tem ukazom popravljajo Splošni ukaz št. 25 izdan 29. novembra 1945. ter odpravljajo člena 22 in 23 Splošnega ukaza št. 25. Določeno je, da ostane višina dohodkov od zemljišč in poljedelskih dohodkov obdavčljiva na podlagi zakona z dne 14. januarja 1937 št. 151 nezpremenjena, da se pa na podlagi zakona z dne 29. junija 1939. št. 976 obdavčljivi dohodek potroji.

Ukaz določa, da se z veljavnostjo od 1. januarja 1946. zniža izmero davka na zemljišča od 15 na 10% in na poljedelske dohodke od 30 na 10% obdavčljivega dohodka.

GORICA

Nadaljevanje razprav proti demonstrantom

V soboto so se na obeh oddelkih visjega zavezniškega sodišča nadaljevale razprave proti aretiranim demonstrantom. Sodnik prvega sodišča je izrekel naslednje obsodbe: Giuseppe Arcon je bil obsojen na 6 mesecev zapora zaradi žaljenja policije in upiranja aretaciji; Franc Pisčanc iz Rihemberka na tri mesece zapora, ker je kalil javni red in na tri mesece, ker se je upiral aretaciji. Zaradi pomanjkanja dokazov pa so bili oproščeni in izpuščeni na prostost: Dragica Mihaljeva iz Komna, Roman Pavletič, Ivan Zavertanik in Štefan Medvešček iz Solkana. Razpravo proti Vidi Stražar iz Rihemberka so preložili na prihodnje zasedanje.

Na popoldanskem zasedanju je isto sodišče obsodilo: Dragico Možetič iz Dornberga na tri mesece in 15 dni zapora zaradi upiranja aretaciji in na dva meseca in 15 dni zapora zaradi neposlušnosti policiji; Giulija Spacapana na mesec dni zapora zaradi neposlušnosti policiji; Nado Lovrečič na mesec dni zapora zaradi neposlušnosti policiji, upiranja aretaciji in žalitve čuvarjev javnega reda. Oproščeni so bili: Dragotin Černe in Albert Abranič.

PREHRANA

Mleko za otroke

Sepral sporoča, da se je danes pričelo po mlekarnah izredno brezplačno razdeljevanje mleka za otroke do 4. leta. Mleko je dala na razpolago irska vlada; obrok je določen na 1500 gr in ga morejo potrošniki dvigniti na odrezka 77 in 78 posebne nakaznice za mleko.

PULJ

V ZASEBNIH HISAH SO NAŠLI OROŽJE IN MUNICIJO

V soboto je civilna policija Julijske krajine izvršila preiskavo v hiši v ulici Medolino št. 4, ki je last Ivana Gasperinija in našla sledeče orožje in municijo: 15 brzostrelk tipa «Sten», nekaj nemških ročnih bomb, približno 1000 nabojev za brzostrelko kalibra 9, 500 nabojev kalibra 6,5, serije nabojev za brzostrelke in bajonete italijanskega tipa.

Podobno orožje je našla policija pri preiskavi hiše, ki je last Ivana Busdona v ulici Scattari št. 30. Našli so puške nemškega tipa, brzostrelke tipa «Sten», nemške in italijanske ročne bombe, bajonete italijanskega tipa in vžigalnike za nemške bombe. Busdona in njegovega sina so aretirali.

Nadalje je policija našla 18 ročnih bomb in 200 nabojev, ki so bili skriti na nekem polju, ki je last nekega Mancota. Policija je nato izvršila preiskavo v njegovi hiši in prečen je ta pobegnil, je streljal na policiste, ki so tudi uporabili orožje. Mislijo, da so Bancota ranili. Vzeto mu je uspelo pobegniti in mislijo, da se je zatekel na področje B.

RAZPRAVE PRED ZAVEZNIŠKIM VOJAŠKIM SODIŠČEM

Enajstega aprila sta se zagovarjala pred zavezniškim vojaškim sodiščem Radolli Amalija, obtožena, da je kršila ukaz Zavezniške vojaške uprave, in Vodopia Silvester, ki so ga aretirali, ker so našli pri njem municijo. Radollijevo so obsodili na mesec dni zapora, medtem ko so Vodopio Silvestra obsodili na 1 leto zapora.

Predbeležba na modro galico

Okrožni kmetijski odbor javlja glede na nove odredbe ZVU, da bodo sprejemali predbeležbo in izdajali nakazila za dvig modre galice samo do 25. aprila. Podrobnejša pojasnila dobe kmetovalci na pristojnih kmetijskih uradih.

Konec stavke

Po sporazumu med obema spornima strankama se je v soboto ob 13 uri končala stavka uslužbencev podjetja TELVE. Stavka se je začela istega dne iz gospodarskih vzrokov.

SPORT

AVSTRIJSKO NOGOMETNO MOSTVO PREGAMALO MADŽARSKO S 3:2

London, 15. aprila

Britanski tiskovni urad v Nemčiji poroča, da je včeraj na Dunaju avstrijsko mednarodno nogometno r . štvo premagalo madžarsko s 3:2.

TEKMOVANJE V SKUPINSKEM JADRANJU MED ITALIJO IN SVEDSKO

Genova, 15. aprila

Včeraj se je zaključilo v Portofino srečanje v skupinskem jadranju med Italijo in Svedsko. Izid je sledeč: Svedska 11 točk, Italija 8 točk.

NOVI SVETOVNI REKORD V METU DISKA

Milano, 15. aprila

Številno občinstvo je včeraj prisostvovalo lahkoatletskemu tekmovanju na igrišču Giuriati. Consolini je postavil novi svetovni rekord v metu diska; postavil je značko 54.23 in tako potolkel svetovni rekord, ki je bil do zdaj 53.35.

ITALIJANSKO MOSTVO ZMAGALO V MEDNARODNEM DELAVSKEM NOGOMETNEM PRVENSTVU V PARIZU

Pariz, 15. aprila

Italijansko moštvo je zmagalo pri mednarodni delavski nogometni tekmi, ko je v finalu premagalo poljsko moštvo z 5:0. Igri je prisostvoval predsednik sveta ministrskega Feliks Gouin.

RADIO

Ponedeljek, 15. aprila

17 prenos iz Vidma; 18 pestra glasba; 18.30 glasba na orgle; 18.45 recitacija v italijanščini; 19 ženska ura (slov.); 19.20 češka plesna glasba; 19.30 XXXII. Ljudska glasbena ura: Ruska glasba (nadaljevanje); 20 napoved casa, poročila v slovenščini; 10.15 poročila v italijanscin; 20.30 organist Busolini; 21 predvanje v italijanščini; 21.15 koncert dirigent Toffola, sodeluje violinist Roberto Repini Secco; 22 radijska igra v enem dejanju; 22.30 večerna lahka glasba; 23 zadnje vesti v italijanščini; 23.20 nočno zabavišče; 24 zaključek.

Rešitev sobotne križanke št. 34

Vodoravno: 1. fi, kurnik; 2. ano, rob; 3. Bled, Br (brom); 4. ab, oj, pat; 5. Guatemala; 6. Olt, vi, Ig; 7. sa, paša; 8. kot, sen; 9. anilin, ta.

Navpično: 1. Famagosta; 2. in, bula; 3. Ob, at, ki; 4. Lot, pol; 5. urejevati; 6. rod, mis; 7. NB (Noel Baker), pa, as; 8. Bali, et; 9. Kartagina.

Glavni urednik:
PRIMOZ B. BRDNIK
Izdaja A. I. S.

Dve novi slovenski brošuri

«Nastanek ameriške ustave» (zanimivo pisana istorija o rojstvu ameriške svobode z dodatkom: «Zakon pravic), s slikami, cena 5 lir.

«Volitve v Združenih državah» (poljudni opis priprav za volitve ter svobode govora in tiska v Ameriki), s slikami, 32 strani, cena 5 lir.

dobite v "Centru za obvestila,,
Borzni trg št. 8

Zavezniški problemi v zasedeni Nemčiji

WASHINGTON, 15. aprila — Ameriško vojno ministrstvo je v torek objavilo vsebino poročila vojaške uprave ameriškega zasedbenega področja v Nemčiji za teden, ki se je končal 30. marca 1946.

Poročilo javlja, da so s 1. aprilom na ameriškem zasedbenem področju zmanjšali živilske obroke od 1.500 kalorij dnevno na 1.275. Poročilo pripominja, da so na posebni seji zavezniškega sveta dne 26. marca odobrili načrt, ki se tiče povojnega gospodarstva Nemčije, in sicer v soglasju z določili potsdamske konference.

V pogledu političnih vprašanj omenja poročilo, da so pri referendumu v Berlinu o združitvi komunistične in socialno demokratske stranke socialni demokrati oddali 9.526 glasov proti združitvi, 2.937 pa jih je glasovalo za združitev. Sklenili so, da bodo sicer še nadalje sodelovali s komunisti. V sovjetskem predelu Berlina referenduma ni bilo.

Štetje v štirih zasedbenih področjih in v Berlinu so odložili na 1 november.

Poročilo govori nato o tisku in publikacijah. Dne 28. marca je začel izhajati na ameriškem zasedbenem področju 31 list. Istega dne so dovolili monakovski univerzi, da otvori fakultete za politično gospodarstvo, filozofijo in prirodoslovne vede.

O beguncih pravi poročilo, da so sklenili sporazume o novih ukrepih, ki naj pospešijo vrnitev poljskih beguncev. Računajo, da jih bodo lahko dnevno pošiljali domov po 90.000.

V sredo se je sestal v Berlinu zavezniški svet. Na zasedanju so dosegli sporazum o načelih, ki morajo uravnavati nemško sindikalno zvezo. Dopisnik BBC pravi, da so načela v skladu s predlogi, ki jih je stavilo odposlanstvo svetovne sindikalne zveze, ki je nedavno pod vodstvom sir Walter Citrina obiskalo Nemčijo. Odposlanstvo je priporočilo spojitev vseh sindikatov štirih zasedbenih področij, sestavo sindikalne zveze za vsako industrijsko področje posebej in v vsakem področju ustanovitev krajevnih sindikalnih svetov. Francozi se upirajo centralizirani organizaciji nemškega delavstva.

Na zasedanju sveta je general Vasilij Sokolovski sporočil, da so ga namesto maršala Zukova imenovali za člana sveta. Istočasno je obvestil svet, da je bil imenovan za poveljnika sovjetskih zasedbenih sil v Nemčiji. Svet je poslal maršalu Zukovu čestitke ob priliki njegovega imenovanja za podministra sovjetskih oboroženih sil.

Po predhodnih poročilih so svet obvestili tudi o ustanovitvi odbora socialno demokratske stranke v Berlinu. Predvidevali so močno sovjetsko nasprotovanje.

Za povojno življenje

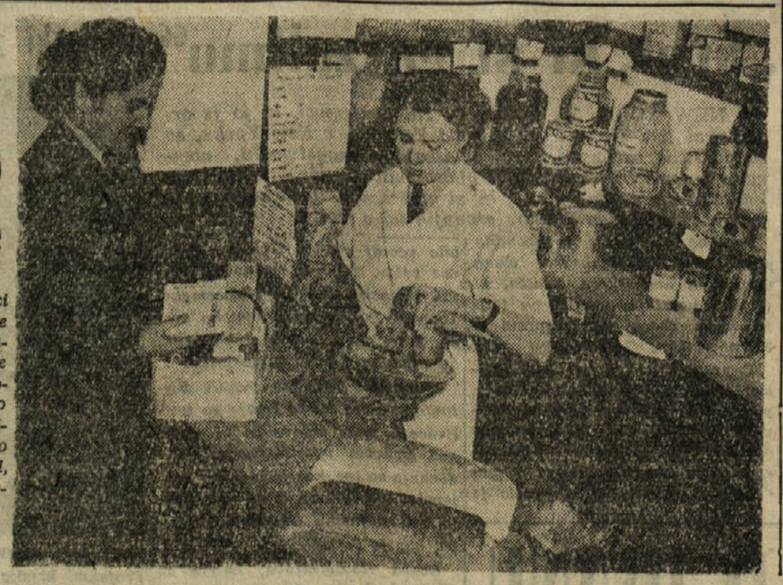

V angleški vojski prirejajo posebne prevzgojevalne tečaje, pri katerih se vojaki pred demobilizacijo naučijo posameznih poklicev. Na sliki vidimo članico letalskih sil, kako se uči trgovskega poklica.

P. G. WODEHOUSE 4.

NOVINAR PSMITH

Predstavljal sem si, da bo po Cambridgeu ob moji vrnitvi odmeval krik: Psmith je bil v New Yorku. Poln je novic; saj je jedel medno roso in pil rajsko mleko. Živi v višjih sferah! «Namesto tega pa: kaj sem našel tu?».

Molčal je za trenotek in prižgal cigareto. Potem je ponovil: «Kaj smo našli tu?».

«Ne vem, kaj», je odgovoril Mike.

«Pametno vprašanje si postavil, prijatelj Jackson. Zares, kaj? Našel sem mesto, ki je zelo podobno Londonu; mirno, dostojno mesto, ki ga lahko občuduje zagovornik socialne reforme. Toda to mesto je polno razočaranj za mene, ker sem prišel sem, da bi se zabaval. V New Yorku sem že teden dni, pa nisem še videl, kako bi stražnik na ulici pretepal kakšnega meščana. Nisem še videl črncev, ki bi plesali «cake-walk» na ulicah in ne cowboyev, ki bi streljali na slepo srečo na Broadwayu. V Anglijo sem poslal brzojavke, v katerih sem rekel: «Psmith je izgubil svoje iluzije!».

Mike je šel v Ameriko z narodnim moštvom za igro kriketa, ki je imela namen odigrati vrsto srečanj z različnimi kriketskimi klubi v Združenih državah. Psmith ga je spremljal v svojo zabavo. Bila sta končala prvo leto na vseučilišču v Cambridgeu. Mike, ki je imel v dobro nekaj sto točk pri svojem srečanju z moštvom oxfordske univerze, je bil eden izmed prvih, ki so jih povabili na to potovanje. Psmith, ki je na vseučilišču igral kriket le od časa do časa, ni prišel v te višine. Zato je šel na pot preko oceana samo z namenom, da spremlja Mika. Cambridge se je Psmithu zdel prijazno mestece, toda preveč mirno. Zato je bil jako zadovoljen, da je izmenjal za kratek čas način svojega življenja.

Toda potovanje ga ni zadovoljilo. Mike pa, ki se je v pogledu razveseljevanja zadovoljil z majhno količino, je bil z vsem zadovoljen. Način igranja Američanov se mu nI zdel prvovrsten, toda potovanje je bilo prijetno. Poleg vsega so Američani sprejeli goste z odprtim srcem, toda vprav ta zadnja stvar je bila vzrok, da je Psmith tako trpko govoril o Ameriki. Res je, da Psmith ni pripadal moštvu. Zaradi tega tudi vse prednosti gostoljubja niso zadevale njega. Na njem so ostale samo nepreijetne stvari. V resnici je videl Mika zelo redko. Kadar je hotel vprašati njegovega zasebnega tajnika in svetovalca o kakšni stvari ga ni nikoli našel, kajti povabili so ga na kosilo ali večerjo z ostalimi člani moštva.

Ta večer je bil eden izmed redkih, da sta lahko Mike in Psmith bila skupaj. Psmith je bil jezen. V New Yorku se še rajši zgodi kot v Londonu, da ostanete sami. Toda nikakor ni prijetna zadeva ostati sam v velikem mestu.

Tako sta sedela v gostilni «Pri gardeniji» in premlevala napake New Yorka. Tedaj je prišel v gostilno neki mladenič in se vsedel za mizo, k' je bila poleg njiju. Bil je visok, suh, razmršenih las in je nosil kosaro s seboj. Natakar mu jo je hotel odvzeti, toda mladenič ga je zavrnil.

«Ne, za Boga, dečko», je vzkliknil. «Kar tu naj ostane».

S temi besedami je postavil košaro na tla, poleg svojega stola in je naročil kosilo.

Psmith je gledal novega prišleca z zamišljenim pogledom.

«V meni se vzbuja misel, prijatelj Jackson, je rekel, da je ta človek odločnega značaja. Če nama bo mogoče, bova navezala z njim razgovor. Vprašujem se, kaj neki bi moglo biti v tisti košari; prav jasno mi postaja, da bom moral uporabit. vse sposobnosti Sherlocka Holmesa, ki jih posedujem. Torej, premislimo: kaj je najverjetnejše, da ima ta mož v košari? Ti boš v svoji nepremišljenosti gotovo odgovoril: obložene kruhke. Zmota. Mož, ki ima polno košaro obloženih kruhkov, nima nobene potrebe, da bi kosil v restavraciji. Torej, poizkusimo s čem drugim».

Medtem je novi gost naročil vrč mleka in krožnik. Ko je dobil naročene stvari, je zlil mleko na krožnik in odprl košaro. Nenadoma, dim je odprl pokrov košare, je skočila iz nje z glasnim mijavkanjem velika siva mačka ter stekla preko vse sobe. Psmith jo je z zanimanjem gledal.

Težko je povzročiti v newyorški gostilni nekaj. čemur bi se natakarji začudili; toda ko je mačka stekla preko sobe, je nastal šum v vsej sobi. Natakarji so tekali sem ter tja, toda brezuspešno. Mačka se je medtem namestila na okvirju oljnate slike, ki je visela v kotu, ter glasno izražala svoje zaničevanje vsem poizkusom enega izmed natakarjev, da bi jo s palico spravil z njenega zavetišča. Ko je mladi gost videl natakarjeve poizkuse, je zarjul od jeze in priskočil mački na pomoč.

«Prijatelj Jackson — je rekel Psmith — tudi midva morava biti pri tem dogodku».

Ko sta oba prišla na kraj spopada, se je bil mladenič že polastil palice in se spustil v živahno razpravljanje s prvim natakarjem o dogodku. Prvi natakar, zavaljen Nemec z rdečim obrazom. je napravil iz tega dogodka vprašanje dobrega vedenja.

«Nositi mačke v restavracijo je je 'verboten'. Prepovedano, gospod. Noben dostojni človek ne bi nositi mačeka v gostilna. Dostojen človek...».

Medtem je mladenič skušal priklicati mačko iz njenega zavetišča, toda mačka ni kazala nobene volje, da bi opustila svoj obrambni položaj. Ko je videl brezuspešnost svojih poizkusov, se je srdit obrnil proti prvemu natakarju.

«Za božjo voljo! — je vzrojil. — Ali ne vidite, kako ste prestrašili žival do smrti? Zakaj ne greste proč, vi in vaa vaša nemška tovarišija, da bi mi tako omogočili spraviti žival doi?».

«Dostojni človek...», je znova zacel natakar.

Toda pri tem ga je prekinil Psmith, ki se mu je približal in ga potegnil za rokav.

«Ali bi vam mogel povedati nekaj med štirimi očmi?».

«Topro, topro...».

Psmith ga je potegnil na stran.

«Ali veste, kdo je to? — mu je zašepetal ter pokimal z glavo proti mladeniču.

«Gotovo ni dostojni človek...», je zacel zatrjevati natakar. «Dostojni človek ne bo nositi mačka v košari,...».

Psmith je zmajal z glavo, kot da bi ga pomiloval.

«Takšna nizkotna vprasanja ne morete postavljati Njegovemu Visočanstvu, — mu je rekel. Bodite tiho! Želi, da bi živel inkognito».

«Inkognito?».

«Ali me razumete? Vi ste človek, ki pozna svet, prijatelj... ali vam smem reči prijatelj Fredi? Torej boste razumeli, prijatelj Fredi, da človek v položaju, kot je Njegovo Visočanstvo, si sme privoščiti kakšno svojevrstnost. Ali mi sledite, Fredi?». (Nadaljevanje prih.)